

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДО ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
З КУРСУ «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»
для студентів IV курсу філологічного факультету
2021-2022 н.р.

Викладач: проф. Мацевко-Бекерська Лідія Василівна

Затверджено на засіданні кафедри світової літератури 08 лютого 2022 року (протокол № 5)

Частина 1. Історія світової літератури

1. Значення художньої літератури для людини й людства ХХІ ст. Формування читача в епоху цифрових технологій.
2. Оригінали й переклади художніх творів, їхня роль у розвитку особистості. Перекладна література як важливий складник вітчизняної культури і чинник формування української нації.
3. Міфологічні, пригодницькі та побутові елементи в «Одіссей». Уславлення людського розуму, вірності, винахідливості й допитливості. Засудження беззаконня, насильства й несправедливості та самовпевненості й марнославства. Образ Одісея.
4. Роль Данте Аліґ'єрі в історії європейської культури. Поема «Божественна комедія» як філософсько-художній синтез середньовічної культури й утілення ідей раннього Відродження. Особливості композиції поеми. Концепція світу й людини. Алегоричний зміст образів та епізодів. Жанрова своєрідність твору.
5. Здобутки драматургії В. Шекспіра.
6. В. Шекспір. Філософські та моральні проблеми у трагедії «Гамлет». Провідні мотиви твору. Художній простір (данське королівство як символ). Гамлет – вічний образ світової літератури. Багатогранність шекспірівських характерів. Відкритість твору в часі, його рецепція та інтерпретації в наступні епохи.
7. Е. Т. А. Гофман як представник гротескної течії романтизму. Віхи мистецького шляху.
8. Протиставлення філістерів та ентузіастів як провідний конфлікт творчості Е. Т. А. Гофмана. Особливості сюжету й композиції повісті «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер». Гротескні образи. Викривальний зміст твору. Символіка.
9. Школа «чистого мистецтва» в російській поезії. Лірика Ф. М. Тютчева й А. А. Фета (огляд). Художня довершеність творів.
10. Розвиток романтизму в США, видатні представники.
11. Волт Вітмен. «Листя трави». Місце В. Вітмена в літературному процесі США. Особливості світобачення митця. Зв'язок збірки «Листя трави» з історією та життям Америки. Тематика, проблематика, композиція збірки «Листя трави». Образ ліричного героя. Символи. Традиції й художнє новаторство В. Вітмена.
12. Роман як жанр літератури, його формування і провідні ознаки. Різновиди роману ХІХ ст., національна своєрідність.
13. Стендаль (Марі Анрі Бейль). «Червоне і чорне». Творчий шлях письменника, його внесок у скарбницю психологічної прози ХІХ ст. Конфлікт молодого людини та суспільства в романі «Червоне і чорне».
14. Стендаль. «Червоне і чорне». Образ Жульєна Сореля. Зображення соціального середовища у творі. Символіка.
15. Густав Флобер. «Пані Боварі». Значення Г. Флобера для розвитку реалізму. Конфлікт романтичних ілюзій та дійсності в романі «Пані Боварі». Сюжет і композиція роману. Зображення суспільства. Еволюція Емми Боварі. Образи обивателів.
16. Об'єктивний стиль Г. Флобера. Психологічні деталі. Боваризм як суспільно-психологічне явище.
17. Ф. М. Достоевський. «Злочин і кара». Значення Ф. М. Достоевського для розвитку соціально-філософського і психологічного роману. Наслідування митцем традицій М. В. Гоголя.

18. Ф. М. Достоевський. Сюжет роману «Злочин і кара», зумовлений рухом свідомості головного героя. «Теорія» Раскольнікова, її сутність і проблемність.
19. Ф. М. Достоевський. «Злочин і кара». Система персонажів. Біблійні мотиви. Особливості індивідуального стилю письменника. Поліфонізм твору.
20. Оскар Вайлд. «Портрет Доріана Грея». Ідейно-естетичні погляди і творчий шлях митця. Проблема краси й моралі в романі «Портрет Доріана Грея». Система образів. Еволюція головного героя. Роль фантастики у творі. Символіка.
21. Традиції і новаторство О. Вайлда в жанрі роману.
22. Модернізм як літературно-мистецький напрям кінця XIX – початку XX ст. Течії раннього модернізму: символізм, імпресіонізм, неоромантизм.
23. Ш. Бодлер – пізній романтик і зачинатель модернізму. Збірка «Квіти зла» (загальна характеристика). Образи, символи, особливості поетичної мови у віршах Ш. Бодлера.
24. Теоретичні засади й художні відкриття поезії французького символізму. Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці. Поль Верлен. «Поетичне мистецтво», «Осінь пісня». Естетичні погляди поета у вірші «Поетичне мистецтво». Зображення пейзажів природи і душі в «Осіній пісні». Сугестивність, музичність, живописність лірики.
25. Артюр Рембо. «Голосівки», «Моя циганерія». Художнє новаторство А. Рембо. Поєднання рис імпресіонізму й символізму в сонеті «Голосівки». Образ ліричного героя у вірші «Моя циганерія».
26. Моріс Метерлінк. «Синій птах». М. Метерлінк як теоретик і практик «нової драми». Концепція символістського театру. Ідея одухотворення життя й відновлення втрачених зв'язків у драмі-феєрії «Синій птах».
27. Моріс Метерлінк. «Синій птах». Особливості розвитку сюжету. Роль фантастики. Символіка образів. Трагування фіналу.
28. Ромен Гарі. «Повітряні змії». Французький письменник єврейського походження (Роман Кацев), двічі лауреат Гонкурівської премії. Зображення Другої світової війни у творчості митця. Ідеї миру, людяності, порятунку духовних цінностей.
29. Паоло Коельо. «Алхімік». Значення творчості П. Коельо для сучасності. Пошуки смислу буття в романі «Алхімік». Поняття «своя доля», «призначення», «мрія душі», «смысл існування». Система образів (пастух Сантьяго, Фатіма, Мельхиседек, Алхімік). Мотиви й образи світової культури у творі. Ознаки роману-притчі.
30. Тумас Йоста Транстремер – лауреат Нобелівської премії, поет, перекладач, прозаїк. Розмаїття тем і жанрів його лірики. Актуальні проблеми сьогодення та образ сучасної людини в поезії Т. Й. Транстремера.
31. Мо Янь – сучасний китайський письменник, лауреат Нобелівської премії з літератури. «Геній». Гуманістична сутність образу та духовна стійкість героя на шляху до мети. Міфологічні алюзії у творі.
32. Сью Таунсенд. Цикл творів про Адріана Моула. Образ молодого людини, її становлення, стосунків зі світом та психологічні проблеми в циклі творів про Адріана Моула. Еволюція головного героя, формування характеру та цінностей. Авторська іронія. Жанр щоденника.
33. Н. Гейман – англійський письменник-фантаст, автор романів, графічних новел і коміксів. «Чому наше майбутнє залежить від читання» – лекція Н. Геймана про важливість читання в житті людини.
34. Ніл Річард МакКіннон Гейман. Проблематика повісті «Кораліна» (моральний вибір людини, стосунки батьків і дітей та ін.). Особливості стилю автора (чарівні елементи, дзеркальність образів, динамізм оповіді, іронія та ін.). Допитливість, сміливість, сила духу Кораліни. Символіка твору.
35. Йоанна Ягелло. «Кава з кардамоном». Й. Ягелло – польська письменниця, авторка творів для дітей та молоді. «Кава з кардамоном»: синтез підліткової повісті (стосунки в родині, перше кохання) та детективу (розгадування сімейної таємниці). Проблема батьків і дітей. Образ головної героїні. Мова твору.
36. Йоганн Вольфганг Гете. «Фауст» (I частина), останній монолог Фауста (II частина). Віхи життя та значення діяльності Й. В. Гете для світової культури. Історія створення трагедії «Фауст». Особливості композиції. Проблематика.
37. Йоганн Вольфганг Гете. «Фауст». Образ Фауста як утілення динамізму нової європейської цивілізації. Пошуки сенсу буття і призначення людини. Опозиція Фауст – Мефістофель. Фауст і Маргарита. Жанрова своєрідність твору.

38. Модерністська проза початку ХХ ст. (загальна характеристика).
39. Світоглядні й естетичні засади модернізму, його художнє новаторство. Модерністські явища в художній прозі на початку ХХ ст. Ф. Кафка, Дж. Джойс і М. Пруст як зачинателі модернізму в європейській прозі.
40. Життя і творчий шлях Ф. Кафки. Зображення відчуження особистості в новелі «Перевтілення». Образ Грегора Замзи: проблемність, метафоричність, символічність. Розкриття у творі світового буття як абсурдного. Особливості композиції, функції фантастики. Характерні риси стилю Ф. Кафки, поєднання реалістичних і міфологічних елементів у гротескному світі.
41. Життєвий і творчий шлях М. Булгакова. М. Булгаков і Україна. Конфлікт митця з владою в умовах тоталітарної радянської системи.
42. М. Булгаков. Роман «Майстер і Маргарита» як «роман-лабіринт» зі складною філософською проблематикою. Культурні та літературні джерела твору. Взаємодія трьох світів у творі: світ радянської дійсності, біблійної давнини та фантастичної «дияволяди». Особливості композиції («роман у романі») та оповідної структури. Морально-філософський зміст «єршалаїмських» розділів твору. Трагізм долі митця (майстра). Проблеми кохання й творчості. Засоби комічного (сатира, сарказм, пародія та ін.) і трагічного (гротеск, трансформація простору й часу та ін.).
43. Розмаїття течій модернізму й авангардизму в європейській ліриці ХХ ст.
44. Гійом Аполлінер (Вільгельм Альберт Володимир Олександр Аполлінарій Костровицький). «Зарізана голубка й водограй», «Міст Мірабо». Зв'язок поезії митця з естетикою кубізму, своєрідність «сюрреалізму» письменника, його художні новації в царині лірики. Збірки «Алкоголі. Вірші 1898-1913 рр.», «Каліграми. Вірші Миру і Війни». Специфіка віршованої форми каліграм («Зарізана голубка й водограй»). Тема кохання й часу у вірші «Міст Мірабо». Верлібр у творчості Гійома Аполлінера.
45. Райнер Марія Рільке. «Згаси мій зір...», «Орфей, Еврідіка, Гермес», збірка «Сонети до Орфея» (огляд). Своєрідність поглядів і поетики Р. М. Рільке. Діалог ліричного героя з Богом («Згаси мій зір...»). Переосмислення античних міфів у віршах митця («Орфей, Еврідіка, Гермес», збірка «Сонети до Орфея»). Філософський характер і художня довершеність лірики поета.
46. Федеріко Гарсія Лорка. Творчий шлях і художні здобутки. Жанрове розмаїття його лірики. Яскраві образи й символи у віршах поета. Своєрідність художнього світу Ф. Гарсія Лорки. «Про царівну Місяцівну», «Гітара».
47. Антиутопія у світовій літературі: поетика, представники, твори, національні особливості.
48. Джордж Оруелл (Ерік Артур Блер). «Скотоферма» або «1984». Зв'язок творчості Дж. Оруелла з соціально-історичною ситуацією доби. Викриття сутності тоталітарної системи та її ієрархії в антиутопіях митця. Боротьба проти страху й рабської покірності в суспільній свідомості. Образ головного героя в динаміці. Поетика антиутопії (фантастика, мова, символи, алегорії та ін.).
49. Бертольд Брехт. «Матінка Кураж та її діти». Зображення війни як засобу збагачення. Ідеї попередження та риси «епічного театру» в п'єсі.
50. Генріх Белль. Життєвий і творчий шлях письменника. Засудження антигуманної сутності Другої світової війни, її руйнівних наслідків для людства в оповіданні «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». Образ школи як художня модель нацистської Німеччини. Зображення війни з погляду важкопораненого юного солдата. Символічний зміст назви оповідання, її зв'язок з історією Спарти. Форма твору (внутрішній монолог). Специфіка змалювання образу головного героя (відсутність імені, виразних індивідуальних рис, байдужість до світу, зміни в його внутрішньому світі та ін.). Художні деталі. Підтекст. Авторська позиція.
51. Пауль Целан. Віхи життя й творчості Пауля Целана. «Фуга смерті» – один із найвідоміших творів про Голокост. Художнє новаторство митця. Ключові метафори («чорне молоко світання», «могила в повітрі») як відтворення жахливої реальності Освенціму. Прийом протиставлення. Провідні мотиви та їхня роль у творі. Трансформація біблійних образів і мотивів у творі.
52. Ернест Міллер Гемінгвей. Віхи життя й творчості митця. «Кодекс честі» героїв Е. М. Гемінгвея. Реалістичний, міфологічний і філософський плани повісті «Старий і море». Символіка образів (риба, море, рибалка, хлопчик та ін.). Образ Сантьяго. Ознаки притчі у повісті.
53. Габріель Гарсія Маркес. Короткі відомості про життя митця, лауреата Нобелівської премії (1982). Специфіка «магічного реалізму» Г. Гарсія Маркеса. Синтез реального і фантастичного в оповіданні Г. Гарсія Маркеса «Стариган із крилами». Відображення моральної деградації людства.

- Символічний зміст образу янгола. Ідея прагнення до внутрішнього вдосконалення, морального відродження, повернення до вічних цінностей.
54. Ясунарі Кавабата – лауреат Нобелівської премії (1968). Відображення самотності японської культури в повісті «Тисяча журавлів». Роль чайної церемонії в композиції твору. Провідні ідеї (утвердження ідеї єдності людини з природою, гармонії зі світом, повернення до національних традицій і вічних цінностей). Образна система повісті. Еволюція головного героя (Кікудзі). Символіка. Японські уявлення про красу та їх відображення у творі. Особливості стилю письменника.
 55. Милорад Павич. Короткі відомості про митця. Утілення в оповіданні «Скляний равлик» рис постмодернізму. Можливість вибору шляхів читання твору як вияв характерної для постмодерністської літератури гри письменника з текстом і читачем, «відмови від монопольного права автора на істину». Варіанти фіналу твору як ознака стилю М. Павича. Значення центральної метафори.
 56. Хуліо Кортасар. Короткі відомості про письменника. Фантасмагорична картина безумства натовпу в оповіданні «Менади». Відображення сучасних соціальних, психологічних, етичних проблем у творі. Специфіка індивідуального стилю митця: поєднання реалістичних і фантастичних елементів, калейдоскопічність подій, символіка, метафоризм, пародія.
 57. Таїр Халілов – сучасний український кримськотатарський письменник. Близькість прози Халілова до філософії екзистенціалізму. «До останнього подиху» – історія життя, боротьби та любові героя твору, віддзеркалення в ній трагічної долі кримськотатарського народу. Тема депортації кримських татар та свавілля влади. Образ Бекира – людини, котра ніколи не здається. Почуття гідності героя, глибинний зв'язок зі своїм народом.
 58. Стівен Едвін Кінг. Короткі відомості про письменника-фантаста. Метафора одержимості як наскрізна тема творів письменника. «Мораль»: проблематика, поетика, жанрова своєрідність. Біблійні мотиви у творі. Психологізм у зображенні персонажів. Підтекст. Сенс назви й фіналу. Художня своєрідність твору (динамізм, інтрига, нагнітання атмосфери, невимушений виклад).
 59. Джон Майкл Ірін – американський письменник, автор книжок для підлітків та молоді, відеоблогер. «Провина зірок» – розповідь про історію кохання невиліковно хворих юнака та дівчини. Образи головних героїв. Ідея цінності життя. Символіка назви твору. Ліризм, іронічність оповіді.
 60. Маркус Френк Зузак. Короткі відомості про митця. «Крадійка книжок» – роман про Другу світову війну. Історія життя дівчинки Лізель Мемінгер. Викриття згубного впливу нацизму у творі. Образи «маленьких людей», які опинилися в умовах фашистської системи. Ідеї людяності, добра, порятунку життя й культури. Книга як символ збереження духовності в жорстокому світу. Форми оповіді.
 61. Українська література доби романтизму в контексті світової: типологічні схожості, національно зумовлені відмінності (на матеріалі історії української літератури та історії зарубіжної літератури).
 62. Українська література доби реалізму в контексті світової: типологічні схожості, національно зумовлені відмінності (на матеріалі історії української літератури та історії зарубіжної літератури).

Частина 2. Методичні аспекти викладання світової літератури

1. Вивчення теми «Образ майбутнього в літературі» (5 клас): Роберт Шеклі. «Запах думки». Утвердження сили людської думки у творі. Роздуми автора про майбутнє людини та людства. Гуманістичний зміст оповідання – віра в перемогу людського розуму.
2. Вивчення теми «Сучасна література. Сила доброти і творчої уяви» (5 клас): Туве Янсон. «Комета прилітає» (або «Капельох чарівника», «Зима-чарівниця»). Чарівність художнього світу твору. Його персонажі, втілення в них ідей доброти, щирості, сімейних цінностей.
3. Вивчення теми «Сучасна література. Сила доброти і творчої уяви» (5 клас): Ян Улоф Екгольм. «Людвігові хитрому – ура! ура! ура!» Традиції казки в повісті. Втілення людських рис в образах тварин. Пригоди головного героя (Людвіга Чотирнадцятого).
4. Вивчення теми «Сучасна література. Сила доброти і творчої уяви» (5 клас): Пауль Маар. «Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу». Яскравість художнього світу твору. Оптимістичний образ Суботика, його віра в силу думки й фантазії. Реальне і фантастичне у творі.

- Елементи фольклору (казки) та їх значення для розкриття головної ідеї – реалізації мрій, бажань і прагнень особистості.
5. Вивчення теми «Поетичне відчуття світу» (6 клас): Адам Міцкевич. «Аю-Даг», «Байдари». Образи Криму у творах А. Міцкевича. Захоплення красою природи. Образ ліричного героя. Художня мова.
 6. Вивчення теми «Поетичне відчуття світу» (6 клас): Іван Сергійович Тургенєв. Вірші в прозі («Горобець», «Собака», «Жебрак» та ін.). Поетизація образів природи. Специфічні ознаки малого жанру – вірш у прозі. Ідеї єдності з природою, людяності, милосердя.
 7. Вивчення теми «Поетичне відчуття світу» (6 клас): Генрі Лонгфелло. «Пісня про Гайавату». Міфи північноамериканських індіанців та їх утілення в поемі «Пісня про Гайавату». Елементи фольклору у творі (пісні, казки, легенди та ін.). Образ Гайавати. Ідеї миру, національного єднання, служіння народові.
 8. Вивчення теми «Поетичне відчуття світу» (6 клас): Джанні Родарі. «Листівки з видами міст». Широта світу та його сприйняття ліричним героєм вірша. Листівки як символ широти світу і прагнення до його відкриття.
 9. Вивчення теми «Сучасна література. Зростання і взаємини зі світом» (6 клас): Марія Гріпе. «Діти складува» (або «Елвіс Карлсон» та ін.). Психологічні портрети дітей у творчості письменниці, їх духовний світ, стосунки. Елементи казки.
 10. Вивчення теми «Сучасна література. Зростання і взаємини зі світом» (6 клас): Крістіна Нестлінгер. «Конрад, або Дитина з бляшанки». Незвичайність образу Конрада, риси його характеру. Конрад і його становлення у світі.
 11. Вивчення теми «Пригоди і фантастика» (6 клас): Жуль Верн. «П'ятнадцятилітній капітан». Тема духовного випробування людини в романі Ж. Верна. Образ Діка Сенда, моральні якості героя, його мужність і людяність. Дік Сенд і його друзі. Дік Сенд і Негоро. Проблема рабства в романі. Описи природи.
 12. Вивчення теми «Пригоди і фантастика» (6 клас): Чарльз Діккенс. «Різдвяна пісня в прозі». Подорож у часі й просторі Скруджа. Динаміка образу Скруджа, причини його духовного переродження. Сюжет і композиція повісті. Значення образу Різдва у творі. Елементи фольклору (казки, пісні).
 13. Вивчення теми «Пригоди і фантастика» (6 клас): Микола Васильович Гоголь. «Ніч перед Різдом». Народні традиції і звичаї у творі. Тема кохання. Образи Оксани і Вакули. Роль фантастики в повісті. Елементи фольклору (традиційні образи – відьма, чорт, місяць та ін., різдвяні символи, елементи казки).
 14. Вивчення теми «Світова новела» (7 клас): Новела як літературний жанр, її характерні ознаки, різновиди. Рюноске Акутагава. «Павутинка». Майстер японської новели Р. Акутагава. Втілення ідеї про моральну справедливість у новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст.
 15. Вивчення теми «Сучасна література. Я і світ» (7 клас): Йон Колфер. «Артеміс Фаул» («Код вічності» або ін.). Особливості фентезі письменника. Захопливий світ пригод. Теми геніальності, боротьби добра і зла, сили інтелекту.
 16. Вивчення теми «Сучасна література. Я і світ» (7 клас): Анна Гавальда. «35 кіло надії». Теми вибору життєвого шляху, відданості, кохання, здійснення мрій. Образ 13-річного героя, його моральні пошуки. Сімейні цінності у творі.
 17. Вивчення теми «Духовне випробування людини» (7 клас): Джеймс Олдрідж. «Останній дюйм». Проблема взаємин між батьками й дітьми. Символічність назви оповідання. Образи Бена і Деві, художні засоби їх створення. Віра у внутрішні можливості людини, подолання нею життєвих випробувань, здатність до порозуміння. Утвердження сімейних цінностей.
 18. Вивчення теми «Духовне випробування людини» (7 клас): Габріель Гарсія Маркес. «Стариган з крилами». Синтез реального (селище та його мешканці, побутові деталі) і фантастичного (прихід янгола в селище) в оповіданні Г. Гарсія Маркеса. Відображення моральної деградації людства. Символічний зміст образу янгола. Ідея прагнення до внутрішнього вдосконалення, морального відродження, повернення до вічних цінностей.
 19. Вивчення теми «Літературний детектив» (7 клас): Е. А. По – засновник жанру детективу у світовій літературі. Захопливий сюжет повісті «Золотий жук». Особливості композиційної будови твору – «розповідь у розповіді», її художнє значення (поєднання різних точок зору, створення емоційної напруги, таємничої атмосфери та ін.). Образи Вільяма Леграна, Джупітера, оповідача.

20. Вивчення теми «Літературний детектив» (7 клас): А. Конан Дойль – відомий автор класичних детективів, популярність його героїв у різних країнах. Особливості сюжету і композиції оповідань про Шерлока Холмса. Шерлок Холмс як безпосередній учасник розв’язання сімейного конфлікту в оповіданні «Пістрява стрічка». Іронічне зображення пристрасті людини до легкого збагачення в оповіданні «Спілка рудих». Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса, утвердження в його образі сили інтелекту і моральних якостей. Доктор Ватсон як оповідач. Різні точки зору на події як художній прийом створення атмосфери таємничості.
21. Вивчення теми «Значення художньої літератури для людини й людства ХХІ ст.» (10 клас): формування читача в епоху цифрових технологій. Оригінали й переклади художніх творів, їхня роль у розвитку особистості. Перекладна література як важливий складник вітчизняної культури й чинник формування української нації.
22. Вивчення теми «Гомер (приблизно VIII ст. до н. е.): «Одіссея» (10 клас). Міфологічні, пригодницькі й побутові елементи в «Одіссеї». Уславлення людського розуму, вірності, винахідливості й допитливості. Засудження беззаконня, насильства й несправедливості та самовпевненості й марнославства. Образ Одіссея.
23. Вивчення теми «Данте Аліґ’єрі. «Божественна комедія» (Пекло, I, V) (10 клас): роль Данте Аліґ’єрі в історії європейської культури. Поема «Божественна комедія» як філософсько-художній синтез середньовічної культури й утілення ідей раннього Відродження. Особливості композиції поеми. Концепція світу й людини. Алегоричний зміст образів та епізодів. Жанрова своєрідність твору.
24. Вивчення теми «Ренесанс в Англії. Здобутки й представники» (10 клас).
25. Вивчення теми «Вільям Шекспір «Гамлет» (10 клас): здобутки драматургії В. Шекспіра. Філософські та моральні проблеми у трагедії «Гамлет». Провідні мотиви твору. Художній простір (данське королівство як символ). Гамлет – вічний образ світової літератури. Багатогранність шекспірівських характерів. Відкритість твору в часі, його рецепція та інтерпретації в наступні епохи.
26. Вивчення теми «Ернст Теодор Амадей Гофман «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер» (10 клас): Е. Т. А. Гофман як представник гротескної течії романтизму. Віхи мистецького шляху. Протиставлення філістерів та ентузіастів як провідний конфлікт творчості Е. Т. А. Гофмана. Особливості сюжету й композиції повісті «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер». Гротескні образи. Викривальний зміст твору. Символіка.
27. Вивчення теми «Школа «чистого мистецтва» в російській поезії» (10 клас): лірика Ф. М. Тютчева й А. А. Фета. Художня довершеність творів.
28. Вивчення теми «Волт Вітмен «Листя трави» (10 клас): місце В. Вітмена в літературному процесі США. Особливості світобачення митця. Зв’язок збірки «Листя трави» з історією та життям Америки. Тематика, проблематика, композиція збірки «Листя трави». Образ ліричного героя. Символи. Традиції й художнє новаторство В. Вітмена.
29. Вивчення теми «Роман як жанр літератури, його формування і провідні ознаки» (10 клас): різновиди роману ХІХ ст., національна своєрідність.
30. Вивчення теми «Стендаль «Червоне і чорне» (10 клас): творчий шлях письменника, його внесок у скарбницю психологічної прози ХІХ ст. Конфлікт молодого чоловіка та суспільства в романі «Червоне і чорне». Образ Жульєна Сореля. Зображення соціального середовища у творі. Символіка.
31. Вивчення теми «Густав Флобер «Пані Боварі» (10 клас): значення творчості Г. Флобера для розвитку реалізму. Конфлікт романтичних ілюзій та дійсності в романі «Пані Боварі». Сюжет і композиція роману. Зображення суспільства. Еволюція Емми Боварі. Образи обивателів. Об’єктивний стиль Г. Флобера. Психологічні деталі. Боваризм як суспільно-психологічне явище.
32. Вивчення теми «Федір Михайлович Достоевський «Злочин і кара» (10 клас): значення творчості Ф. М. Достоевського для розвитку соціально-філософського і психологічного роману. Наслідування митцем традицій М. В. Гоголя. Сюжет роману «Злочин і кара», зумовлений рухом свідомості головного героя. «Теорія» Раскольнікова, її сутність і проблемність. Система персонажів. Біблійні мотиви. Особливості індивідуального стилю письменника. Поліфонізм твору.
33. Вивчення теми «Оскар Вайлд «Портрет Доріана Грея» (10 клас): ідейно-естетичні погляди і творчий шлях митця. Проблема краси й моралі в романі «Портрет Доріана Грея». Система образів. Еволюція головного героя. Роль фантастики у творі. Символіка. Традиції і новаторство О. Уайльда в жанрі роману.

34. Вивчення теми «Модернізм як літературно-мистецький напрям кінця XIX – початку XX ст.» (10 клас): течії раннього модернізму: символізм, імпресіонізм, неоромантизм.
35. Вивчення теми «Шарль Бодлер «Квіти зла» («Альбатрос», «Відповідності, «Вечорова гармонія») (10 клас): Ш. Бодлер – пізній романтик і зачинатель модернізму. Збірка «Квіти зла» (загальна характеристика). Образи, символи, особливості поетичної мови у віршах Ш. Бодлера.
36. Вивчення теми «Поль Верлен «Поетичне мистецтво», «Осіньна пісня» (10 клас): естетичні погляди поета у вірші «Поетичне мистецтво». Зображення пейзажів природи і душі в «Осіній пісні». Сугестивність, музичність, живописність лірики.
37. Вивчення теми «Артур Рембо «Голосівки», «Моя циганерія» (10 клас): художнє новаторство А. Рембо. Поєднання рис імпресіонізму й символізму в сонеті «Голосівки». Образ ліричного героя у вірші «Моя циганерія».
38. Вивчення теми «Моріс Метерлінк «Синій птах» (10 клас): М. Метерлінк як теоретик і практик «нової драми». Концепція символістського театру. Ідея одухотворення життя й відновлення втрачених зв'язків у драмі-феєрії «Синій птах». Особливості розвитку сюжету. Роль фантастики. Символіка образів. Трагування фіналу.
39. Вивчення теми «Ромен Гарі «Повітряні змії» (10 клас): французький письменник єврейського походження (Роман Кацев), двічі лауреат Гонкурівської премії. Зображення Другої світової війни у творчості митця. Ідеї миру, людяності, порятунку духовних цінностей.
40. Вивчення теми «Паоло Коельо «Алхімік» (10 клас): значення творчості П. Коельо для сучасності. Пошуки смислу буття в романі «Алхімік». Поняття «своя доля», «призначення», «мрія душі», «смысл існування». Система образів (пастух Сантьяго, Фатіма, Мельхиседек, Алхімік). Мотиви й образи світової культури у творі. Ознаки роману-притчі.
41. Вивчення теми «Тумас Йоста Транстремер. Лірика» (10 клас): Тумас Йоста Транстремер – лауреат Нобелівської премії, поет, перекладач, прозаїк. Розмаїття тем і жанрів його лірики. Актуальні проблеми сьогодення та образ сучасної людини в поезії.
42. Вивчення теми «Мо Янь (Гуань Мое). «Геній» (10 клас): Мо Янь – сучасний китайський письменник, лауреат Нобелівської премії з літератури. «Геній» – історія талановитого юнака, який наполегливо шукає спосіб убезпечення людей від руйнівних землетрусів. Гуманістична сутність образу та духовна стійкість героя на шляху до мети. Зміни у сприйманні Цзян Дачжі однокласниками, вплив героя на пробудження їхньої свідомості. Міфологічні алюзії у творі.
43. Вивчення теми «Сью Таунсенд. Цикл творів про Адріана Моула» (10 клас): образ молодого людини, її становлення, стосунки зі світом та психологічні проблеми в циклі творів про Адріана Моула. Еволюція головного героя, формування характеру та цінностей. Авторська іронія. Жанр щоденника.
44. Вивчення теми «Ніл Річард Гейман «Чому наше майбутнє залежить від читання», «Кораліна» (10 клас): Н. Гейман – англійський письменник-фантаст, автор романів, графічних новел і коміксів. «Чому наше майбутнє залежить від читання» – лекція Н. Геймана про важливість читання в житті людини. Проблематика повісті «Кораліна» (моральний вибір людини, стосунки батьків і дітей та ін.). Особливості стилю автора (чарівні елементи, дзеркальність образів, динамізм оповіді, іронія та ін.). Допитливість, сміливість, сила духу Кораліни. Символіка твору.
45. Вивчення теми «Йоанна Ягелло «Кава з кардамоном» (10 клас): Й. Ягелло – польська письменниця, авторка творів для дітей та молоді. «Кава з кардамоном»: синтез підліткової повісті (стосунки в родині, перше кохання) та детективу (розгадування сімейної таємниці). Проблема батьків і дітей. Образ головної героїні. Мова твору.
46. Вивчення теми «Йоганн Вольфганг Гете «Фауст» (I частина), останній монолог Фауста (II частина)» (11 клас): віхи життя та значення діяльності Й. В. Гете для світової культури. Історія створення трагедії «Фауст». Особливості композиції. Проблематика. Образ Фауста як утілення динамізму нової європейської цивілізації. Пошуки сенсу буття й призначення людини. Опозиція Фауст – Мефістофель. Фауст і Маргарита. Жанрова своєрідність твору.
47. Вивчення теми «Модерністська проза початку XX ст.» (11 клас): світоглядні й естетичні засади модернізму, його художнє новаторство. Модерністські явища в художній прозі на початку XX ст. Ф. Кафка, Дж. Джойс і М. Пруст як зачинателі модернізму в європейській прозі.
48. Вивчення теми «Ф. Кафка «Перевтілення» (11 клас): життя і творчий шлях Ф. Кафки. Зображення відчуження особистості в новелі «Перевтілення». Образ Грегора Замзи: проблемність, метафоричність, символічність. Розкриття у творі світового буття як абсурдного. Особливості

- композиції, функції фантастики. Характерні риси стилю Ф. Кафки, поєднання реалістичних і міфологічних елементів у гротескному світі.
49. Вивчення теми «М. Булгаков «Майстер і Маргарита» (11 клас): життєвий і творчий шлях М. Булгакова. М. Булгаков і Україна. Конфлікт митця з владою в умовах тоталітарної радянської системи. Роман «Майстер і Маргарита» як «роман-лабіринт» зі складною філософською проблематикою. Культурні та літературні джерела твору. Взаємодія трьох світів у творі: світ радянської дійсності, біблійної давнини та фантастичної «дияволяди». Особливості композиції («роман у романі») та оповідної структури. Морально-філософський зміст «єршалаїмських» розділів твору. Трагізм долі митця (майстра). Проблеми кохання й творчості. Засоби комічного (сатира, сарказм, пародія та ін.) й трагічного (гротеск, трансформація простору й часу та ін.).
50. Вивчення теми «Розвиток жанру антиутопії у ХХ ст.» (11 клас): Джордж Оруелл (Ерік Артур Блер). «Скотоферма» або «1984». Зв'язок творчості Дж. Оруелла із соціально-історичною ситуацією доби. Викриття сутності тоталітарної системи та її ієрархії в антиутопіях митця. Боротьба проти страху й рабської покірності в суспільній свідомості. Образ головного героя в динаміці. Поетика антиутопії (фантастика, мова, символи, алегорії та ін.).
51. Вивчення теми «Епічний театр Б. Брехта: теоретичні засади й художня практика» (11 клас): Б. Брехт – драматург-новатор. Зображення війни як засобу збагачення в драмі «Матінка Кураж та її діти». Ідеї попередження та риси «епічного театру» в п'єсі.
52. Вивчення теми «Генріх Белль «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...» (11 клас): життєвий і творчий шлях письменника. Засудження антигуманної сутності Другої світової війни, її руйнівних наслідків для людства в оповіданні «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». Образ школи як художня модель нацистської Німеччини. Зображення війни з погляду важкопораненого юного солдата. Символічний зміст назви оповідання, її зв'язок з історією Спарти. Форма твору (внутрішній монолог). Специфіка змалювання образу головного героя (відсутність імені, виразних індивідуальних рис, байдужість до світу, зміни в його внутрішньому світі та ін.). Художні деталі. Підтекст. Авторська позиція.
53. Вивчення теми «Пауль Целан «Фуга смерті» (11 клас): віхи життя й творчості Пауля Целана. «Фуга смерті» – один із найвідоміших творів про Голокост. Художнє новаторство митця. Ключові метафори («чорне молоко світання», «могила в повітрі») як відтворення жахливої реальності Освенціму. Прийом протиставлення. Провідні мотиви та їхня роль у творі. Трансформація біблійних образів і мотивів у творі.
54. Вивчення теми «Провідні тенденції прози другої половини ХХ ст. (11 клас).
55. Вивчення теми «Ернест Міллер Гемінгвей «Старий і море» (11 клас): віхи життя й творчості митця. «Кодекс честі» героїв Е. М. Гемінгвея. Реалістичний, міфологічний і філософський плани повісті «Старий і море». Символіка образів (риба, море, рибалка, хлопчик та ін.). Образ Сантьяго. Ознаки притчі у повісті.
56. Вивчення теми «Габріель Гарсія Маркес «Стариган із крилами» (11 клас): короткі відомості про життя митця, лауреата Нобелівської премії (1982). Специфіка «магічного реалізму» Г. Гарсія Маркеса. Синтез реального і фантастичного в оповіданні Г. Гарсія Маркеса «Стариган із крилами». Відображення моральної деградації людства. Символічний зміст образу янгола. Ідея прагнення до внутрішнього вдосконалення, морального відродження, повернення до вічних цінностей.
57. Вивчення теми «Ясунарі Кавабата «Тисяча журавлів» (11 клас): Ясунарі Кавабата – лауреат Нобелівської премії (1968). Відображення самотності японської культури в повісті «Тисяча журавлів». Роль чайної церемонії в композиції твору. Провідні ідеї (утвердження ідеї єдності людини з природою, гармонії зі світом, повернення до національних традицій і вічних цінностей). Образна система повісті. Еволюція головного героя (Кікудзі). Символіка. Японські уявлення про красу та їх відображення у творі. Особливості стилю письменника.
58. Вивчення теми «Постмодернізм – одне з найяскравіших літературних явищ останніх десятиліть ХХ – початку ХХІ ст.» (11 клас): постмодерністське мистецтво. Елітарна й масова культура.
59. Вивчення теми «Милорад Павич «Скляний равлик» (11 клас): короткі відомості про митця. Утілення в оповіданні «Скляний равлик» рис постмодернізму. Можливість вибору шляхів читання твору як вияв характерної для постмодерністської літератури гри письменника з текстом і читачем, «відмови від монопольного права автора на істину». Варіанти фіналу твору як ознака стилю М. Павича. Значення центральної метафори.

60. Вивчення теми «Хуліо Кортасар «Менади» (11 клас): короткі відомості про письменника. Фантасмагорична картина безумства натовпу в оповіданні Х. Кортасара «Менади». Відображення сучасних соціальних, психологічних, етичних проблем у творі. Специфіка індивідуального стилю митця: поєднання реалістичних і фантастичних елементів, калейдоскопічність подій, символіка, метафоризм, пародія.
61. Вивчення теми «Загальна характеристика розвитку кримськотатарської літератури й культури» (11 клас): Таїр Халілов – сучасний український кримськотатарський письменник. Близькість прози Халілова до філософії екзистенціалізму. «До останнього подиху» – історія життя, боротьби та любові героя твору, віддзеркалення в ній трагічної долі кримськотатарського народу. Тема депортації кримських татар та свавілля влади. Образ Бекира – людини, котра ніколи не здається. Почуття гідності героя, глибинний зв'язок зі своїм народом.
62. Вивчення теми «Стівен Едвін Кінг «Мораль» (11 клас): короткі відомості про письменника-фантаста. Метафора одержимості як наскрізна тема творів письменника. «Мораль»: проблематика, поетика, жанрова своєрідність. Біблійні мотиви у творі. Психологізм у зображенні персонажів. Підтекст. Сенс назви й фіналу. Художня своєрідність твору (динамізм, інтрига, нагнітання атмосфери, невимушений виклад).
63. Вивчення теми «Джон Майкл Грін «Провина зірок» (11 клас): Д. Грін – американський письменник, автор книжок для підлітків та молоді, відеоблогер. «Провина зірок» – розповідь про історію кохання невиліковно хворих юнака та дівчини. Образи головних героїв. Ідея цінності життя. Символіка назви твору. Ліризм, іронічність оповіді.
64. Вивчення теми «Маркус Френк Зузак «Крадійка книжок» (11 клас): короткі відомості про митця. «Крадійка книжок» – роман про Другу світову війну. Історія життя дівчинки Лізель Мемінгер. Викриття згубного впливу нацизму у творі. Образи «маленьких людей», які опинилися в умовах фашистської системи. Ідеї людяності, добра, порятунку життя й культури. Книга як символ збереження духовності в жорстокому світу. Форми оповіді.

Частина 3. Опорна схема вивчення теми (за вибором).

